

Kallid emad ja vanaemad.
Armsad isad ja lapsed.
Hea Eesti rahvas.

Lähedastega koos oldud aeg on kõige kallim aeg meie elus. Seda on alati liiga vähe. Emadepäevast rõõmsamat päeva vist ei saagi olla, arvan ma. See on ju kõige kallimate inimeste ja nendega koos olemise aeg, olgu see ilmsi või mõtetes. Aga ka ilmsi pigem omadega omaette kui pidulikult aktusel või kontserdil, paratamatult eemal kodust, perest, üksteisest.

Emaduse ja perega seotud jutt kõlab tihti tarbetult asiselt. Just nagu oleks ema eelkõige Eesti rahva ja kultuuri edasikestmise vahend. Ei, sõbrad, oma rahvas, oma keel ja oma kultuur on see keskkond, kus meil on erakordselt, suisa parimalt hea olla. Aga meie olemise kese on meie emad, meie vanemad, meie pered.

Lihtne on tõlkida pereks saamist ja olemist emapalga suuruse ja kestuse, lasteaiajärjekorra pikkuse ning sündide-surmade suhtarvu ehk loomuliku iibe numbrite keelde. Mõistagi võib ka seda teha. Aga kuidas mõõta meie emade õnne ja rõõmu?

Ma ei tea, küll aga tean, et see on meie südame, mitte mõistuse rehnud.

Meie armastus väljendub nii sageli mures: me muretseme laste ja vanemate käekäigu, muretseme lapsevanemaks olemise loobumiste ja selle hinna üle, karjääri, eneseteostuse ja sissetuleku pärast. Me teame, et Eesti naine ja Eesti ema jagab oma armastust, muret ja kohusetunnet ka töökohal, olles kõige rohkem tööga hõivatud naine Euroopas.

Seda armastust on järelkult tõesti mõõtmatult palju.

Aga, sõbrad, teeks üha enam nii, et armastus väljendub ka rõõmus!

Teeks nii, et me koostame mõtteis oma rõõmude loetelu. Teeks nii, et me loeme selle täna, sobival ajal ja sobivas kohas, meie pere emadele ette. Lubage, ma loen enda oma siin.

Koostegemise rõõm: oleme seda õppinud oma esiemadelt aegade hämarusest. Nädal tagasi tegid Eestit talgutel puhtamaks ka paljud need, kes Balti ketti oma nooruse tõttu mäletadagi ei saa. Aga mis muu see on, kui emadelt saadud omakasupüüdmatu suhtumine oma ümbrusesse, loodusesse, meie riiki ja tulevikku.

Teadmiste rõõm: homme, kallid emad, on taas koolipäev. Tegelikult on iga homme koolipäev, ja teie, emad, teate seda paremini kui keegi teine. Emast saab alguse iga väikese inimese suhe raamatuga, lugemise ja kirjutamisega. Kahjuks on isa sealjuures näha ja kuulda aina harvemini. Ema antud õppimise ja enda harimise tung on see väärtus, mille peal laps suureks kasvab.

Kestvuse rõõm: ema on see, kes kannab edasi emakeelt ja kirjakeelt. Mitte ainult kestmisena, vaid ka kestvusena. Ema on see, kelle juttu laps kuuleb juba enne sündi. See emade jutt, emade keel, emade lood meie peredest ja meie lähikonnast, olnust olevale, läbib püsiva lõimena kogu meie riigi kangast.

Sõpruse rõõm: kõik need rõõmud, kallid emad, väljenduvad meie elus nii riigi kui ka väga isiklikult minu kui poja, kui oma naise mehe elus. Ma olen tohutult tänulik, et sa hoiad me kodu ja meie mälestusi, et sa ärgitad mind ja meid saama paremaks ja targemaks. Ja ma tahan su sõprust tunnustada olles ise parem, olla sinu kõrval kauem ja kindlamalt.

Eestis on ju täna nii, et naisel on mehest rohkem haridust, ta elab mehest oluliselt kauem, aga üksindus vaimses mõttes või siis elu kuldsetel aastatel pole sõbrale vääriline saatus.

Terve Eesti ärkamisaeg oli täis kurtmist selle üle, et haritud eesti mehed pidid võrdse partnerluse nimel saksa naise kui ainsaid haritud naise kosima. Ja lapsed neis peredes kippusid muidugi saksakeelseteks kasvama.

Sellest murest kantuna hakati esimesel võimalusel naistele õppeasutusi rajama ja neile kohti olemasolevates välja võitlema. See võitlus oli edukas, kuid on tänapäevaks viinud selleni, et seda, mida mehed ärkamisajal, peavad nüüd kurtma naised: haritud meeste nappus kodumaal sunnib võrdse partnerluse nimel kosima välismaalasi.

Mistõttu korrakem lauset, mida Eduard Ludvig Wöhrmann kuulutas juba 100 aastat tagasi: "mees peab tarkust taga nõudma!" Mees peab, sest naine ihkab õigusega. Nüüd siis elame olukorras, kus ema peab ikka hoolitsema ja vaatama, et mees tarkust taga nõuaks ja koolis kaugele jõuaks. Saaks haritud meheks. Haritud abikaasaks.

Mina aga lisaks veel õndsale Wöhrmannile täna: "mees peab tervist taga nõudma!"

Seepärast kõlagu emadepäeval üleskutse just isadele ja meestele: minge kooli! Harige oma vaimu ja kandke hoolt tervise eest. Nii tunnustate te emasid kõige rohkem. Nii oma laste ema kui ka omaenda ema, kelle suunavad õpetussõnad võiksid meil jäädagi kõrvu helisema.

Hoidke ja armastage üksteist! Ilusat emadepäeva!